1. évfolyam. Arad, 1886 Májushó 1. Szombat. 120-dik szám.

Szerkesztőség:
Fötér, Hermann-udvar I. emelet, a fölépcsőnél.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Fötér, a törvényszék melletti Neumann-háznak utczára nyiló helyiségében.

Hirdetések díjszabály szerint.
Egyes szám **5** kr. ünnep- és vasárnap utáni szám **3** kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:
Helyben házhoz hordva:

Egész évre	12 frt.
Fél évre	6 frt.
Negyed évre	3 frt.
Egy hóra	1 frt.

Vidékre postán küldve:

Egész évre	14 frt — kr.
Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.

Pauler Tivadar.

1816—1886.

Bár el voltunk készülve a csapásra, mégis fájdalmasan esik leirnunk, hogy Pauler Tivadar nincs többé . . .

Akár tanári, akár miniszteri működését tekintsük, érdemei elévülhetlenek, pihenni nem tudó munkássága bámulatraméltó.

Egy egész hoszu életet szentelt a hazának és a tudománynak, s helyt állott az utolsó perczig. Már betegen ugyan, de még néhány héttel ezelőtt is megjelent a képviselőházban az igazságügyi budget tárgyalására, s mindnyájunk élénk emlékezetében él az a kegyeletes kimélet, melyet akkor irányában az ellenzék is tanusitott.

A kik hazánkban ma a jogot és törvénykezést szolgálják, jóformán mind tanitványai voltak. Mint tanár és jogtudós mindig büszkesége volt egyetemünknek, s hálával emlékezik róla minden tanitványa. Tanultak tőle, mert tudományának bősége és előadásainak világossága vonzott.

A budapesti egyetem iránt, melyet annyira szeretett, azzal rótta le háláját, hogy mint miniszter megirta történetét.

Jogtudományi munkáinak méltatása nem tartozik czikkünk keretébe. Ezek ugyis fenntartják nevét mindenkorra.

Eötvös halála után rövid ideig közoktatási miniszter volt, azután 1875-ig, és 1878-tól a mai napig igazságügyminiszter, s mint ilyennek kétségkivül nehéz állása volt. Igazságszolgáltatásunk a kiegyezés óta nagy átalakulásokon ment keresztül, s lehetetlenség volt az igazságügyi tárczát ugy ellátni, hogy minden igény, minden várakozás rövid időn ki legyen elégitve.

De meg mi par excellence jogásznemzet vagyunk, s valljuk be őszintén, hogy akárki jőjjön Pauler után, annak se lesz könnyü állása.

És ő bámulatos kitartással és türelemmel felelt meg a sulyos feladatnak, s azt hiszszük, — most, hogy meghalt — még ellenfelei is el fogják ismerni, hogy a magyar igazságszolgáltatás minisztersége alatt nagy előhaladást tett.

Egy ilyen óriási gépezetnél, minő a jogszolgáltatás, mindig fordulhatnak elő apró hibák és botlások, de ha nagyban és egészben itélünk, el nem tagadhatjuk, hogy a magyar jogszolgáltatás javult, a magyar birói kar tekintélye emelkedett, mert Pauler a kinevezésekben scrupulosus volt, s igyekezett az első tömeges kinevezés alkalmával előfordult hibák helyrehozására.

A birósági szervezés befejeztetvén, Paulerre várt a polgári és büntető jog codificatiója.

Mig a kereskedelmi és váltótörvény már miniszterségе előtt megalkottatott, a csődtörvény ő alatta igtattatott be törvénykönyvünkbe. Ugyanesak ő alatta alkottattott meg a büntettekről és vétségekről, s utóbb a kihágásokról szóló törvények. Gyökeres változáson ment át azóta a magyar büntető judicatura s félreismerhetlen e törvények kedvező hatása, ugy az igazságszolgáltatásra, mint általában a büntető jog fejlesztésére.

A többi törvényalkotások megemlitése talán hosszadalmas lenne. Tény az, hogy részesült a fejlődésben a jognak majdnem minden ága, s az igazságszolgáltatás gyorsitása és olcsóbbá tétele tekintetében is történtek intézkedések. A magyar törvények igen nevezetes részükben — büntető törvény, polgári peres eljárás, csőd, kereskedelmi és váltó-jog — hatályt nyertek az erdélyi részekben, a polgárositott magyar határőrvidéken és Fiume város területén is.

E nagy munkához szükséges volt Pauler vas szorgalma, tárgyismerete, minden részletre kiterjedő gondossága, s végül szónoki képessége. Mert kiváló szónok is volt, s fontosabb kérdések alkalmával mondott beszédei maradandó becsesel birnak. Nyugodtsága még ellenfeleit is lefegyverezte.

Gyakran irták róla, hogy állása meg van ingatva. Nem volt. A miniszterelnök meg tudta benne becsülni a nagy munkaerőt és a pótolhatlan szorgalmat, továbbá a minden szenvedélyességtől ment higgadtságot, a mi kiválólag alkalmassá tette e kényes tárcza vezetésére.

Az igazságos itélet el fogja ismerni nagy érdemeit, s nemzeti nagy átalakulásunk munkásai között őt is kiváló polczra helyezi.

—

Pauler Tivadar igazságügyminiszter — mint Budapestről sürgönyzik lapunknak — ma délután 1 órakor hunyt el. Halála hirét a szélrózsa minden irányában megvitte a távíró, s a hir bár nem jött váratlanul mély megilletődést keltett a fővárosban.

Az elhunyt igazságügyminiszter már ma reggel felvette a halotti szentségeket és családja e percztől kezdve el volt készülve a legroszszabbra, a mi fájdalom oly hamar bekövetkezett!

A gyászesetre vonatkozólag, lapunk távirati rovatában részletesen értesitünk, s itt most adjuk a Pauler Tivadar igazságügyminiszter vázlatos életrajzát:

Az elhunyt igazságügyminiszter életrajzi adatai a következők:

Pauler Tivadar 1816. évben április 8-án született Budán. Iskoláit a budai gymnasiumban, mig bölcsészeti és jogi tanulmányait Pesten végezte, hol is 1832-ben a bölcsészetből, 1836-ban pedig a jogtudományokból avattatott fel tudorrá.

Pauler kevés idő mulva, 1838-ban már mint a pesti egyetem helyettes észjogi tanára keltett figyelmet. E tanszéken azonban csak rövid ideig működött, s csakhamar rendes tanárnak neveztetett ki a zágrábi jogacademiához.

Kiváló tehetségét csakhamar megérdemlett kitüntetések érték, s 1845-ben az alig 30 éves jogtudóst Zágrábmegye rendjei a megyei törvényszék közbirájává és a magyar tudományos academia pedig levelező-tagjává választotta. Pauler azonban nem érezte magát, ugy látszik, elég jól ez idegenszerü elemek közt, mert 1847-ben a győri jogacademiához helyeztette át magát.

A szabadságharcz már a pesti jogacademia tanszékén érte a kiváló tudóst, hol az észjogot és a nemzetközi jogot adta elő magyar nyelven. Az 1849-iki év azonban őt is megfosztotta foglalkozásától, egy rendelet ugyanis felfüggesztette állásától a csupán 1852-ben nyerte azt vissza véglegesen.

Pauler Tivadar ez idő alatt hangya-szorgalmu munkásságot fejtett ki s minden tekintetben jelét adta kiváló szellemének s productumai a tudományos körök általános becsülését vivták ki, ugy hogy a tudományos Academia sem késett tovább koszorujával és Paulert rendes tagjává választotta meg 1858. december 15-én.

Mint országos hirü tudós és jogi ügyekben tekintély működött Pauler 1860-ig, midőn az egyetemen a jog- és államtudományi kar decanjává választatott meg, mit 1865. végéig viselt, de eközben — 1861—2-ben — az egyetem rector magnificusa is volt.

Pauler Tivadart ezután a kitüntetések egymásután érték. 1864—1866-ig közoktatásügyi tanácsos és 1863-ban a hétszemélyes tábla pótbirája volt s e hivatalát viselte a kir. Curia visszaállításáig 1869-ig, midőn is a legfelsőbb itélőszék birája lett, honnan azonban saját kérelmére ismét visszatért kedvencz tanszékéhez, az egyetemre.

E tanszéknek szentelte aztán Pauler minden munkásságát és e téren szerzett nevének örökös emléket, mint a legkiválóbb jogtudóstanár, minő valaha csak azon a széken ült.

Bekövetkezett 1871-ben Eötvös b. halála. E fájdalmas csapás a Pauler Tivadar működésének és nagy fordulatot adott. Pauler ugyanis a boldogult Eötvös örökébe lépett és vallás- és közoktatásügyi miniszter lett. Egy évre már igazi szakmájában látjuk őt működni: mint igazságügyminisztert.

Ez állását, diszére a miniszteri széknek, egészen az 1875-iki fuzióig viselte, midőn is a Bitto-cabinet visszalépése folytán, ő is megvált a miniszteri széktől, hogy 1876-ban a közoktatásügyi tanácselnöki széket foglalja el és egyuttal a testvéregyetem büszkeségére ujra elfoglalja tanári székét előadásai által.

Pauler Tivadar az igazságügyminiszteri széket 1878. óta töltötte be másodizben.

Ez idő alatt a törvényalkotás terén kifejtett működését fenntebbi czikkünkben méltatjuk, s itt most még annak a megjegyzésére szoritkozunk, hogy Pauler igazságügyminisztersége alatt a birósági szervezet is lényeges változáson ment keresztül. A kir. curiának semmitőszéki osztálya egyesittetett a legfőbb itélőszéki osztálylyal, a mi a jogorvoslati rendszer módositásának következménye volt. Ezen változás osztatlan elismerésben részesült. A telekkönyvi hatóságot átruházta számos járásbiróságra, mi által a telekkönyvek hozzáférhetősége nagyban növekedett. Továbbá ugyancsak ő alkotta meg a törvénykezési szünidőről szóló törvényt is.

Az elhunyt igazságügyminiszter nagyszabásu szakirodalmi munkásságát a Századunk, Athenaeum, Tudománytár, Uj-Magyar-Muzeum és az academiai Értesitő hasábjain kezdte meg. Nagy feltünést keltett annak idején académiai székfoglaló értekezése, az „Álladalom jogalapjáról.“ Nagyobb tudományos müvei közül felemlitendő „A jog- és államtudományok encyclopediája“, „Észjogi előtan“, „Bevezetés az észjogtanba“, Büntető jogtan“, „Az egyetemi polgár hivatása“ és a többi főleg kiváló emlékbeszédei, melyek felette magas szinvonalon állottak. Pauler még a tudomány egyetem történetét is megirta egy kiváló füzetben.

Most, hogy e sorokban halvány képét adjuk az elhunyt államférfi és tudós működésének, eszünkbe jut, hogy a kiegyezés óta ő a harmadik magyar miniszter, kit tevékenysége közben ért utol a halál.

Paulerben a tudományos academia is egyik volt alelnökét gyászolja, ki rövid idő előtt lépett vissza e tisztségtől.

A boldogult miniszter neje tavaly halt meg. E csapás végtelenül lesujtotta Paulert és e fájdalom siettette betegségével együttesen halálát is.

Most ott fekszik Magyarország igazságügyminisztere a ravatalon. Környezi az ország osztatlan részvéte és gyermekei gyászukban, kik közül dr. Pauler Gyula, a fiatal tudós az országos levéltár igazgatója.

Nagy, nehéz fájdalmunk esik a szavakban, midőn kivánjuk, hogy a boldogultnak, ki az ország egyik legrégibb miniszttere volt, nyugalma legyen csendes!

VAROSI KÖZÜGYEK.

Egy év Arad közigazgatásából.

— Polgármesteri jelentés az 1885. évről. —

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Törvényhatóságunk közs- és beligazgatásának 1885. évi viszonyait s a városi közegek működését tárgyazó jelentésemet van szerencsém a következőkben előterjeszteni.

Közegészség.

Az 1883-ik és 84-ik évi kedvező közegészségi állapotot ez évben ugy a betegülések, mint a halálozás tekintetében jóval kedvezőtlenebb viszonyok váltották fel.

Különösen az év első felében a betegségek oly nagy számban merültek fel, hogy az annak következtén beállott gyakori halálozások a közegészségi viszonyokat az egész évre hátrányosan befolyásolták s csak az év második felében tartósan javult körülményeknek tulajdonitható, hogy az évi eredmény némileg kielégitőnek jelezhető.

A halálozás a városi lakosságból 240-nel volt nagyobb, mint az előző évben s ezen többlet, sőt még ezen felül is, az év első felének rovására esik; minthogy januártól juniusig 256-tal volt több halálozás, mint a juliustól deczemberig terjedő félévben.

Mindjárt az év első havában, az előző deczemberben fellépett kanyaró egészen járványnyá nőtte ki magát s február- es márczius-hónapokon át április közepéig tombolt a város minden részében.

A fertőző betegségek közül járványszerüleg elterjedve mutatkozott még a bökhurut (pertussis), inkább a zsenge kisdedeknél és leginkább az év két utolsó havában, mely betegség szövődményeinek 40 gyermek esett áldozatul.

A többi ragályos-járványos természetü bajok közül a hólyagos himlő s a hagymáz szórványos esetei az évnek majd minden havában ismétlődtek.

A vörheny s más fertőző bajok eseteivel ez évben alig találkoztunk; gyakrabban jött azonban elő az orbáncz, melynek 4 egyén lett áldozata.

Egyébként kórjellegző számban, mint rendesen, az év zordonabb szakában t. i. az első öt és utolsó három hónapban a légutak hurutos-lobos, gümökóros bántalmai s a csuzos bajok uralkodtak.

A középső négy nyári hónapban pedig a gyomor- és bél-huzam csorvás-hurutos betegülései voltak napirenden.

A vizizonynak áldozata lett egy 18 éves nő, kinél a betegség egy hónapra a semmibe vett, jelentéktelennek tartott s nem is orvosolt kutyamarás után ütött ki.

A közegészségi állapot általában kedvező jelzőt az évszak egy havában sem érdemelt; kielégithetőnek mondható mégis szeptember-, október és novemberben; javultnak julius-, augusztus- és deczemberben; januártól juniusig pedig állandólag kedvezőtlennek.

A megyei közkórházban ápoltatott, az előző évi 160 maradványnyal együtt, összesen 2526 beteg; ezek közül gyógyult 1702; javult 390; meghalt 257; az év végén maradt 177.

Az izraelita kórház beteglétszáma, az előző évi 6 maradványnyal együtt, volt ösz-

---

Az „ARADI KÖZLÖNY“ tárczája

(Apr. 30.)

Május első napján.

Menjetek ki a mi zöldelő városligetünkbe, szakitsatok egy kis ágat a lombsátorból és tüzzetek gomblyukatokba egy szál csilingelő gyöngyvirágot!

Hallgassátok a rézfuvók harsogását és a nyiretytyük zenéjét, üljetek a himbálózó csolnakra és ladikázzatok, és ünnepeljétek meg május első napját!

Én pedig ezalatt felkeresem ott azt a kis árnyas helyet a liget közepén, azt az egyszerü kis fapadot az ut mellett, a hol évek előtt ugyanezen a napon utoljára ültünk ketten, beszélgetve a kelő tavaszról és ébredő szerelemről, lerülök a kis padra és elgyászolom május első napját.

Szakitok én is egy kis ágat, tépek egy szál gyöngyvirágot, de aztán kiviszem a temetőbe. Oda hozzád. És ott elbeszélem, hogy a tavasz ismét ujra ébredt, de ebben a szivben a szerelem többé soha. Hogy ez a lélek olyan hideg, olyan kietlen, mint az a te szük sírod.

És aztán gondolkozom . . . emlékezem . . .

Mikor legelőször láttalak, gyermek voltál. Gyermek is maradtál mindvégig. A te világod csak a sejtelem volt, a te szerelmed csak az ábránd. A te lelkedet szenvedély nem dúlta sohasem. Ugy hervadtál el, mint a félig kinyillott virág, a mely a napsugárnak még csak fényét és nem melegét érezte. Az életből csak azt tanultad meg, a mi álom, és nem a mi valóság. Szemeid csak mosolyogni tudtak, könyek nem áztatták soha. Szép, igéző voltál, és nem tudtad ezt; szerettél mindenkit, a ki téged szeretett, és nem ismerted a gyülöletet.

És te, a ki nem vétettél soha senkinek, a kinek lelke csupa szeretet és jóság, kinek az élet nem adott még semmit, mert a halál elvett előle mindent, te itt fekszel összetörve . . . . mozdulatlanul . . . . eltemetve!

Szomoru fénye volt annak a májusi napnak: odavetette a sugarait a te halovány . . . beesett arczodra . . . de nem sokáig, mert ezt a fényt a viaszgyertyák lobogása váltotta fel. Még ott van a neved azon a kis padon, melybe gyermekes pajzánsággal emlékezetül bevésted, és én egy hét alatt már ott kellett hogy olvassam nevedet azon a rideg sírkövön . . . ami ott virraszt feletted.

Az a lombos fa még emlékezik reá, mikor május első napján ott ültünk alatta és te mosolyogva hallgattad szavaimat, a miket én most sirva suttogok sírod előtt . . . és az a lombos fa is sohajtva hallgatta, a mint a szellő meghozta neki az üzenetet attól a bu songó fűztától, hogy te oda tértél az ő árnyába . . . örökre . . .

Ragyog a napsugár most is, de az én lelkem fel nem melegszik, megfagyott attól a te hideg tetemedtől. Azok a te lecsukott szemeid, hamvadó szived, nem látják, nem érzik, hogy május első napja van.

Május első napja. Menjetek ki hát emberek a mi városerdőnkbe, mulassatok, ünnepeljetek, és hagyjatok engem is ünnepelni.

Az én gyászünnepemet.

Ott, az előtt a kis pad előtt, a lombos fa árnyában.

Hadd vigyek én is egy ágat, téphessek én is egy szál gyöngyvirágot az — ő sírjára.

És hadd sirassam el ujra az ő tavaszi hervadását.

Mert tavaszkor volt, mikor minden virág nyilik, ekkor volt az, hogy elhervadt a legszebbik virág.

— *ly.* —

Regényesség nélkül.

— Beszély. —

Irta: **Z . . . . . Ilonka.**

(7. Folytatás.)

VI.

— Pompás látvány! minő vidék! — kiáltott fel elragadtatva a báróné, kocsijából könnyedén kingorva. Etelka és Ottilia, a kik az ő kocsiján jöttek, szintén kiszállottak. Szombathelyi fogata is megérkezett később: Ernő és Zoltán ültek benne.

Valóban a báróné, kinek kedélye meglehetősen fogékony volt a természet szépségei iránt, nem hiában dicsérte a tájat, mely távol a főváros zajától, egészen falusias szinnel birt.

A háttért az iker-főváros meglepően szép látképe adta, oly nyugodtan terülve el az agg Szent-Gellért és a kies Svábhegy lábainál, mintha nem is rejtene magában annyi bünt, fájdalmat, nyomort, kétségbeesést. A Duna imposans, széles tükre a pusztuló fák által keretezve, azonban egy kissé melancholiára kelté az embert.

Egy nagy csolnak volt a parthoz erősitve, s két evezős várta a parancsot. Végre a társaság csolnakra szállt. Legutoljára maradt a báróné, ki kalapja csalmáját igazgatta. A csolnak orránál egyik evezős állt. Egymás mellett ültek Etelka és Ottilia. Az utóbbival szemben Zoltán foglalt helyet. Ernő és a báróné egészen véletlenül egymás mellé a harmadik padra jutottak. Majd a második evezős is beugrott és evezőjével eltaszitá a csolnakot a parttól. A hullámok lágy hintázással vitték magukkal lefelé a csolnakot s az evezősök csak néha meriték a vizbe evezőiket. A társalgás nagyon lanyhán indult meg. A társaság minden tagján ábrándos hangulat látszott erőt venni, a mely, tekintve a táj regényességét és a csolnak csaknem álomra ringató mozgását, nem is volt csoda.

Etelka átkarolta Ottiliát és annak vállára hajtotta szép, barna fürtös fejét s igy mindketten érdekkel szemlélték a Zoltán vázlatkönyvét, melyben szines rajzónnal igen szép tájképek voltak már odavetve. Zoltán, ki igen ügyes rajzoló volt, utazásai közben rajzolta ezeket és most az egyes képekről beszélt a hölgyeknek oly vonzó és kedves modorban, hogy Ottilia el volt ragadtatva.

Dőréné és Ernő csendesen, mindennapias dolgokról beszélgettek. A kis báróné levette kalapját fejéről, leveté kis gyöngyös mantilját; sötétkék utczai ruhát viselt, a mi igen jól állott rózsás arczához és szorosan simult csinos, gömbölyü termetéhez. Világosszőke haja megszabadulva a kalap nyügétől, szabadon röpködte körül arczát és vállait. Ernőnek feltünt, hogy milyen szép a báróné, elárasztva az enyhe őszi nap derüjétől. Parányi kezeiről lehuzta a keztyüket és a csolnakból kissé kihajolva, csipkés zsebkendőjét a habokba mártotta.

Ernő figyelmeztette, hogy a hullám könnyen kikaphatja kezéből a kendőt.

Ilma báróné erre szomoruan tekintett Ernőre s szokott vidámságától elütő, komoly, szinte a beteges képzelődés hangján kérdé:

— Nem vonzzák-e önt a habok? . . .

— Sőt igen. Szeretek minden folyó és állóvizet . . . Aztán lehet-e kedvesebb látványt képzelni, mint a virágos mező nefelejcses partjai közt végig rohanó patak? Vagy az ily komoly méltósággal hömpölygő folyam, mint a mi öreg Dunánk? De mindenekfelett imádom a tengert! Azt a beláthatatlan nagy vizet, sima tükrével, vagy harsogó hullámaival, mely annyi titkot s nagyszerü kincset rejt magában.

— Én is igy szeretem, de másként is vonzódom hozzá. Nézze! — szólt a báróné, és elengedte kis csipkés kendőjét, melyet a habok szeszélyes kanyargással ragadtak magukkal. — Sokszor elgondolom, hogy ha engem is ugy ölelne át a vén Duna hideg karjaival és elringatna egy más világba . . . . ., milyen jó volna akkor nekem! Sokkal, oh sokkal jobb, mint most! . . . .

— Hogyan?! — szólt megütődve Ernő e buskomor szavak értelmén — ön, az örökvidor nő mondja ezt? . . . . Ah, az lehetetlen! Ugy-e csak reám ijesztett, csak tréfált? Hiszen vidámsága mindig olyan természetes, s annyira szivéből nevet mindig!

— Kedves barátom, — szakitá félbe a báróné, — ez csak azt mutatja, hogy meglehetős szinésznő lett volna belőlem . . . A legélesebb fájdalom közt is tudok nevetni. És ezt sokszor tettem és teszem mindig, mert folyton boldogtalan vagyok . . .

Midőn az utolsó szavakat kiejté, szemei megteltek könyuyel és ugy a könyeken keresztül nézett hosszasan, szomoruan Ernőre.

Ernőt mélyen meghatotta e jelenet. Soha nem hitte volna, hogy e könnyelmü nő csak szinleli a vidámságot és halálos bánatot hord magában.

Gyöngéden, halkan szólitá meg a bárónét:

— Ha megengedi . . . asszonyom: mi oka fájdalmának? Talán Dőre?

— Oh nem; — szakitá félbe Ilma — ő a legkevesebb befolyással sincs az én boldogságomra vagy fájdalmaimra! Oly közönyös ő előttem, mintha soha sem ismertem volna!

(Folyt. következik.)

szesen 136, kik közül gyógyult 113: elhalt 15; az év végén maradt 8.

A városi tiszti orvosok által kezelt szegény betegek száma 12950.

A szegények részére kiszolgált gyógyszerekért a városi pénztárból kifizetettett 179 frt 56 kr.

A városi lakosságból elhalt 705 fi. 591 nőnemü. összesen: 1296 egyén. Idegen elhalt: 264.

A halálozás átlagos aránya ez évben 1000 : 33·8.

Az összes elhaltak közül orvosoltatott 1309.

Az egy évig elhaltak, a városi lakosságból elhaltak számának 35 százalékát képezik.

Öngyilkosság előjött 13. — Halva született 80; ezek között törvénytelen 25.

Népesedés.

Népesedési viszonyaink, bár a szülöttek száma az 1884. év eredményéhez viszonyitva 46-tal kevesebb, kielégitőknek annyiban tekinthetők, hogy a szülöttek száma az elhaltakét 272-vel meghaladta.

Élve született az anyakönyvek szerint 1568 és pedig 831 fiu, 737 leány; törvényes 1327; törvénytelen 241.

A törvénytelen gyermekek száma az 1884. évhez hasonlitva apadt 70-nel. Iker született 14 pár.

A születések évi aránya 1000 : 40·9.

A törvénytelen szülöttek száma a törvényesek 15 száz.-át képezi.

Házasság köttetett 435.

Közbiztonság.

A személybiztonságot Szabó József tanyáján, a tulajdonoson alvás közben pisztolylövés által elkövetett sulyos testi sértés zavarta meg.

A vagyonbiztonság ellen öt betöréses és nagyobb jelentőségü tolvajlás követtetett el: a tettesek 2 betörési esetre vonatkozólag fedeztettek fel.

Kisebb tolvajlási esetek száma 326: a tettesek 296 esetben fedeztettek, 30-ra nézve kinyomozhatók nem voltak.

A rendőrségnek a közrend s biztonság fenntartását tárgyazó intézkedései mérvére a következő adatok szolgálnak tájékozásul.

Rendőrileg letartóztatva volt 547 egyén, ezek közül büntettetett 245, eltolonczoltatott 269, kényszerutlevéllel kiutasittatott 32.

Tüz tizenkilencz esetben volt, és pedig a belvárosban 7, Pernyáva külvárosban 5, Séga külvárosban 3, Gáj külvárosban 1, a külhatárban 3.

A tüz által okozott kár összege bejelentés szerint 54028 frt 80 kr, 9 esetben biztositva volt 31550 frt, biztositva nem volt 8 esetben 40330 frt erejéig. A biztositó társulatok által megtérittetett 2422 frt 80 kr.

Katona-ügy.

Városunkra, mint önálló ujoncozási járásra, 1885. évre hadjutalékul kivettetett 101 ujonc, 8 pótlegény és a póttartalékba 10: továbbá kiállitandó volt az 1885. évi jutalékra 11 pótlegény, összesen 130 ujonc; minthogy azonban az 1884. év az egyéves önkéntesek által 7 többletet eredményezett, a tényleg kiállitandó ujoncok száma 123-ra apadt le.

Katonakötelezettekül 1885. évre összeiratott: 862.

A fősorozáskor előállott 638 hadköteles közül besoroztatott 89, utóállitások alkalmával 17, felülvizsgálat utján 3, összesen 100; és igy az év végével a leszámolás eredményéhez képest a kivetett ujoncz jutaléknál 2, a póttartaléknál 21, összesen 23 ujoncz hátralékul jelentkezett.

Idegen hadköteles az utóállitásokhoz elővezettetett 124.

Közgazdaság és adó.

Közgadasági helyzetünk nemcsak nem javult, hanem a tényező viszonyok mostoha alakulásának eredményéül általában kedvezőtlenebbnek jelezhető.

Az aratás, bár a junius közepéig tartott hosszas szárazság aggodalmakat keltett, ugy mennyiség-, mint minőségileg közép eredményü volt ugyan; azonban a gabonaárak alacsonysága s a kereslet hiánya az aratásba helyezett remények meghiusulását vonta maga után.

A szüret kielégitő, a gyümölcstermés pedig igen dus volt.

A gabonaárak alacsonyságának daczára a gabonakereskedésben oly hanyatlás állott be, melyhez hasonlóra alig emlékezhetünk s melynek káros hatása nemcsak gazdáinkra, hanem iparosainkra és általában az üzletek minden nemére sulyos helyzetet idézett elő.

Virágzó szeszipar unknak már a mult évben sem kedvező üzleti viszonyaiban a kivitel folytonos hiánya s a huspiacz hátrányos esélyei miatt, a visszaesés az olcsó gabona mellett is oly mérvü volt, mely a válság jellegét öltötte magára: s habár ez még tényleg be nem következett, s az év végéig minden szeszgyár üzemben volt is, kétségtelennek tekintendő, hogy mindegyikük tetemes áldozattal, nagy veszteséggel dolgozott.

A szeszgyárakból a pozsonyi marhavásárra az év folyamán 13302 drb hizott szarvasmarha szállittatott.

Városunk területén a legnagyobb földbirtokos a város közönsége lévén, csak ő rendelkezik oly területek felett, melyek a marhatenyésztéshez szükségeltető legelőkül használhatók.

Ezen legelők pár évtized előtt általában szántókul használtattak es pedig azon czélból, hogy a legelő hiánya a lakosságot a marhák istálózására és a tenyésztésnek okszerűbb kezelésére kényszeritsék, melynek elősegitésére több száz holdnyi terület kizárólag marhatartóknak azon kötelezettséggel adatott ki haszonbérbe, hogy azt lucznatermelésre használni kötelesek.

E kisérlet azonban nem sikerült és eredménye az lett, hogy a marhaállomány tetemesen csökkent.

A helyzeten segitendő, a város közönsége jelentékeny területeket tartott fenn csordaés gulyalegelőkül, a melyek után a mérsékelt legeltetési dij darabonkint szedetik.

Továbbá a város közönsége kitünő fajbikákat szerzett be saját költségén s gondoskodik juh- és sertéslegelőkről is, mely eljárás a lefolyt 5—6 év alatt, a lakosságnak földmivelléssel foglalkozó osztálya vagyonosodásával oly szoros kapcsolatban álló marhatenyésztésre nézve, igen kedvező változást idézett elő.

Az elsatnyult lóállomány javitása czéljából a város közönsége kivánatára 1886. évben egy állami fedeztetési állomás fog berendeztetni.

A hitelviszonyokban hanyatlás nem volt észlelhető.

Az ingatlanok értéke nem csökkent; a vételforgalom tetemesen növekedett; a catasteri nyilvántartásba összesen 470, tehát a mult évinél 162-vel több birtokváltozás jegyeztetett be.

Adóviszonyaink, bár a közgazdasági helyzet kedvezőtlen volt s bár a gyár- és kézmüiparban, valamint a kereskedelemben nagymérvü pangás állott be, ismét lényegesen javultak; mi, tekintettel az érintett kedvezőtlen körülményekre, alig tulajdonitható másnak, mint adózó közönségünk kötelességérzetének.

Az adóviszonyok javulása közvetlenül abban mutatkozik, hogy bár az 1885. évben a közterhek 28759 frt 50 krral szaporodtak, 39.154 frt 12½ krral több törlesztetett, mint az 1884-ik évben s hogy továbbá mig a közadóbeli hátralékok az 1884. év végén 162.310 frt 95 krra rugtak, eddig azok az 1885. év végén 140.861 frt 33½ krra, tehát 21.449 frt 61½ krral csökkentek.

Ez alkalommal megemlitendőnek tartom, miszerint az államháztartás szükségleteinek folytonos emelkedésével az utóbbi években az adónemek is szaporodván, ezek kezelésével a már egy évtized óta számra nézve nem változott adóügyosztályunk személyzetének teendője annyira felszaporodott, hogy ez eddigi kezelési rendszer fenntartása mellett a személyzet szaporitása elkerülhetlennek jelentkezett: minthogy azonban ezen személyszaporitás a városi pénztárra ujabb terheket háritott volna, a helyzeten az által segitettem, hogy elrendeltem: miszerint az adóügykezelésben lehetőleg minden megengedhető egyszerüsités alkalmaztassék.

(Folyt. kövr.)

Statisticai adatok siketnémákról*).

Arad, ápril 30.

Noha már másodszor lőn hazánkban a fogyatkozásban szenvedők statisticája összeállitva, t. i. az 1870-iki s az 1880-ik évi népszámlálás adatai szerint, s különösen a legutóbbi népszámláláskor elfogadott számlálólapokkal való felvétel alapján oly gazdag anyag felett rendelkezünk, milyennel egy állam sem, mindannak daczára a fogyatékosokról nyert s kibocsátott statisticai adatok nem mondhatók pontosaknak. Vannak esetek ugyanis, midőn a szám nagyobbittatik az által, hogy a közjótékonyság igénybevétele czéljából valamely fogyatkozás szimuláltatik, vagy nagyittatik, mig más esetekben egyes családok által álszégyen s más eseteknél fogva titkoltatik a fogyatékosság. Nagyobb pontossággal csak ugy birnának p. o. a siketnémaság, vagy más fogyatkozás elterjedéséről nyert adatok, ha közegészségügyi szempontból szakközegek által vétetnének fel.

Az 1880-iki népszámlálás adatai szerint hazánkban körülbelül 15½ milliónyi lakos után nem kevesebb, mint 19.784 siketnéma találtatott, vagyis Magyarországban átalában véve 10000 lakó után 12·7. Ezek között 39·95 száz., vagyis 7542 volt 1—15 év közti korban.[1]) Ha ezen számot mindjárt összehasonlitjuk a Németországéval, azt kell tapasztalnunk, hogy nálunk, fájdalom, roszabbak a viszonyok. Németországban ugyanis, 1871. decz. 1-én megejtett népszámlálás nyomán kitünt, hogy e napon a német birodalomban 41.058.792 lakos között 38.369 siketnéma élt, tehát 10000 lakó között csak 9·3, mig püsztán Poroszországot tekintve, ott a legutóbbi 1880-iki népszámlálás szerint valamivel több mint 27 millió lelket számláló lakosság között 27.800 siketnéma találtatott, vagy 10000 lakó után mintegy 10.

Ausztriával szemben meg mi vagyunk némi előnyben, mert mig nálunk — mint emlitve volt

10000 lakóra esett 1880-ban	12.7	siketnéma,
addig Ausztriában	13,1	volt, és

egyes vidéki szerint:

Felső-Ausztriában	18	
Salzburgban	31.	
Stájeországban	27.	
Karintiában pedig	41.	melynél kedvezőtlenebb viszony talán nem is létezik már.

Ugyanis a földkerekség egyes államaiban Bodio szerint 1870-ben következő arányok szerint volt elterjedve a siketnémaság:

10.000 lakóra esik:

Az egész földön	6.3	siketnéma
Egész Európát tekintve	8.4	„
Németországban	9.6	„
Olaszországban	7.4	„
Nagy-Brittániában	5.7	„
Dániában	6.2	„
Norvégiában	9.2	„
Svédországban	10.2	„
Ausztriában	13.0	„
Magyarországban	13.4	„
Svájcban	24.5	„
Hollandiában	3.3	„
Belgiumban	4.3	„
Franciaországban	6.2	„
Spanyolországban	7.0	„
Amerikai Unióban	4.2	„
Argentini közt.-ban	38.0	„

Feltünő jelenség, hogy a férfi siketnémák száma nem csak nálunk, de általában mindenütt felül szokta multi a nőket. Volt ugyanis hazánkban a legutolsó népszámlálás szerint a siketnémák között 10.589 férfi s 9285 nő: vagyis a férfi siketnémák száma ugy viszonylik a nőkéhez, mint 10:8·76-hoz. Poroszországban, a Szásztartományban Köbrich szerint ezen arány körülbelül 15 : 12 Dr. Schmaltz szerint a férfi siketnémák száma általában véve ugy viszonylik a nőkéhez, mint 4 : 3. Hogy azonban az erősebb nem ezen sajátságos többségének oka a fiugyermekek hallszerveinek erősebb kifejlődésében rejlik-e, miáltal mint állitják, nagyobb hajlandósággal birnának a megbetegülésre, nem egészen bebizonyitott dolog; a tény azonban nyilvánvaló.

Bizonyos összefüggés mutatkozik a siketnémaság számaránya és a faji jelleg, valamint a vallástelekezet közt. Nevezetesen a románok közt több siketnéma található, a mi talán már abból is kitünik némileg, hogy mig Magyarországban általában 10.000 lakóra 12·7 jut, addig a tulnyomólag románok által lakott erdélyi megyékben ugyanannyi lakóra 17·8 jut. Horvát-Szlavonországban is 14, mig az örvidéken már csak 9.

Az 1880-iki népszámlálás szerint volt ugyanis:

	a népszámban	a siketnémák között
magyar	39·70%	17·54%
német	12·03	4·17
tót	11·50	6·74
oláh	14·87	13·16
ruthén	2·20	1·82
horvát-szerb	14·87	13·41

A vallásfelekezeteket tekintve, kitünik, hogy a görög katholikusok-, a görög keletiek-, a helvét hitvallásuak-, az unitáriusok s a zsidóknál nagyobb a szám, semmint az általános számaránynak megfelelne.

Volt ugyanis:

	a népszámban	a siketnémák között
róm. kat.	50·18%	48·53%
gör. kath.	9·59	10·80
görög-keleti	15·57	16·32
ágostai	7·18	7·10
helvét	12·98	13·05
unitárius	0·36	0·41
zsidó	4·06	3·67

Még inkább szembeötlők a feltünőbb eltérések, melyek az egyes hitfelekezeteknél mutatkoznak, a következő számokból: 100 fogyatkozásban szenvedő közt volt:

általában	27	siketnéma
gör. kath.	31.1	„
gör. kel.	29.5	„

(A befejező közlemény következik.)

*) Közöljük e czikket azon általánossá való érdeklődés miatt is, mely a siketnéma ügy iránt hovatovább növekszik kazánkban.

Szerk.

[1]) Fel lehet tehát venni, hogy hazánkban legalább is 4000 oly korn siketnéma él, kiknek neveltetésre és kiképzésre volna igényük. Ezzel szemben a hazánkban fenálló siketnémákat képző intézetekben csak 165 növendék részesülhet nevelés-oktatásban.

Külföld.

A görök-török háboru eshetősége lép ismét előtérbe most, midőn az egész görög kérdést elintézettnek hitték. Mint Athénből tegnapi kelettel sürgönyzik, a görög közvélemény harczias hangulata következtében, a hadügyminiszter beadta lemondását, de ez nem gátolta Delyannis miniszterelnököt abban, hogy egy nála járt és polgárokból álló küldöttségnek azt ne válaszolja, hogy ő sem Franciaországnak, sem más hatalomnak semmiféle igéretet sem tettaz iránt, hogy Görögországlefegyverez. Ő Franciaország közvetitését csak az alatt a föltétel alatt fogadta el, hogy a görög kérdés rövid időn megoldassék. Delyannis azt is hozzátette volna, hogy ha Görögország követelései rövid időn nem teljesittetnek, ugy a kormány nem fog visszarjadni a háborutól és a hatalmaknak csak akkor fog engedni, ha majd azok hajói tönkretették a görög hajórajt vagy összelövöldözték a görög városokat.

Ugyanesak ez ügyre vonatkozólag jelentik Athenből a következőket:

Az öt nagyhatalom, mint már jelezve volt, helyeselte képviselőik eljárását. Tekintve, hogy a görög kormány válasza az ultimatumra előreláthatólag tagadó lesz, a hatalmasságok képviselői tanácskozást tartottak az idegen hajók parancsnokaival a további lépéseket illetőleg. A „Plastum“ orosz vértezett hajó csatlakozni fog a többi hajókhoz, melyek készek fölvenni a hatalmak képviselőit, ha a kormány az ultimatumra tagadólag válaszol.

Delyannis kormányelnök az ultimatumra adandó válaszában utalni fog azon válaszra, melyet Freycinet jegyzékére adott és ki fogja jelenteni, hogy a Franciaországgal szemben elvállalt kötelezettségeket hajlandó loyalis módon teljesiteni.

Legujabb posta.

— **A görög ügy állásáról** legujabb hireink ellentmondó részleteket tartalmaznak. Tegnapi kelettel ugyanis, azt jelentik a Havas-ügynökségnek, hogy Görögország a francia jegyzék tartalmát, mely bármily mediatióra vonatkozó igéretet nem foglalt magában, egyszerűen elfogadta. Delyannis kijelenté, hogy a hadseregnek lefegyverzése és békelábra való helyezése, a francia részről tett közlésekre adott válaszába bele valának értendők. Delyannis most is ily értelemben nyilatkozik mindenkivel szemben. Hogy pedig a nagyhatalmak képviselői ezt mennyire eléglik meg, az kitünik azon táviratból, mely szerint a görög cabinetnek e hó 26-án a nagyhatalmak képviselői által átnyujtott ultimatum bevezetésében azon nyilatkozatot tartalmazta, hogy a Delyannis által a franczia követnek adott és a többi követekkel egyszerűen közölt biztositásokat elégteleneknek kell tartani.

A görög lakosság elkeseredése e közben nőttön-nő és az általános elégületlenség különösen a király ellen irányul Athénbe.

Görögország külföldi képviselőinek válaszai a görög kormány legutolsó körjegyzékére még nem érkeztek meg.

TAVIRAT.

— **Pauler Tivadar igazságügyminiszter halála.** —

Budapest, ápr. 30. (Az „Aradi Közlöny“ eredeti távirata.) Pauler Tivadar igazságügyminiszter, ma délben egy órakor meghalt. Halál-hire óriási részvétet keltett a fővárosban már ma reggel tudva volt, hogy az igazságügyminiszter délelőtt felvette a halotti szentségeket s igy a hir nem jött váratlanul. A miniszter betegsége tegnap este vett végzetes fordulatot ugy, hogy családja a legroszabbra volt elkészülve.

Pauler miniszter, hat héttel ezelőtt volt utoljára a képviselőházban, de már akkor is oly gyenge volt, hogy a kocsiba kellett emelni, mely őt a képviselőházba vitte. Azóta a miniszter folytonosan beteg volt s majdnem az egész időkön át ágyban feküdt.

Vasárnap óta a beteg nem volt képes enni, csak nehezen sikerült környezetének neki néha, egy-egy kanál levest vagy tejet beadni. Tegnap délelőtt a betegen már nagy gyengeség vett erőt és délfelé elvesztette eszméletét, mely azontul csak pillanatokra tért vissza. Ily körülmények közt, a beteget ma kora hajnalban ellátták a halotti szentségekkel. Délelőtt a miniszter orvosai dr. Kovács József és dr. Poór Imre egyetemi tanárok, továbbá dr. Szénássy, — ki kevés megszakitással éjjel-nappal a beteg ágyánál ült, — consiliumra gyültek egybe, de kénytelenek voltak kimondani, hogy a beteg állapotán többé segiteni nem lehet.

Délelőtt a miniszter még néhány szót szólt családjának betegágya körül egybegyült tagjaihoz, de szavai már alig voltak érthetők, mert nem volt többé ereje száját felnyitni, vagy lezárni.

A miniszter állapotának aggasztó voltáról délelőtt csakhamar elterjedt a hir az egész városban s tisztelői és családjának barátjai nagy számmal jelentek meg a miniszter lakásában, hogy állapota iránt tudakozódjanak. Délben — a többek között — ott voltak: Bedekovich miniszter és Szentgyörgyi igazságügyi államtitkár, hogy a beteget meglátogassák, de a miniszter már akkor eszméletlenül, haldokló állapotban volt Rövid idővel azután — egy óra körül lehetett az idő — a beteg hörögni kezdett és néhány pillanatig tartott haláltusa után, gyermekeinek karjai közt, csendesen elhunyt.

A miniszternek két gyermeke maradt: fia dr. Pauler Gyula országos levéltári igazgató, leánya Gizella Károlyi Sándor földbirtokosnak neje. Pauler, alig néhány hónapja vesztette el nejet, kivel egy hosszu életen át a legboldogabb házasságban élt; nejének halála a miniszterre oly mélyen lesujtó hatással volt, hogy azóta egészségi állapota is mindinkább rosszabbra fordult, mig végre erejének folytonos gyengülése folytán, az orvosi tudomány és családjának leggondosabb ápolása sem volt képes többé életét megmenteni.

Az elhunyt miniszter temetése vasárnap d. u. megy végbe. A mint halálának hire elterjedt, a főváros középületeire azonnal kitüzték a gyászlobogókat, s minden körben a legmélyebb részvet nyilvánult. A temetésre nagymérvü előkészületek történnek. Miniszter-társai, a szabadelvü pártkör, az igazságügyminiszterium személyzete, a kir. Curia, és a kir. tábla birái, a budapesti- és pestvidéki törvényszékek hivatalnokai, a budai I. kerület választó polgárai, ma este és holnap délelőtt értekezleteket tartanak arra nézve, hogy miképpen fejezzék ki részvétüket és tiszteletüket az elhunyt iránt.

A temetés előreláthatólag impozáns lesz: méltó kifejezése az elhunyt hazafiui és polgári nagy érdemeinek.

Előfizetési felhivás az „ARADI KÖZLÖNY“

czimü politikai napi lapra; megjelen **hétfőn és ünnepek utáni napokon is.**

Május—junius 2 hóra helyben 2 frt, vidékre 2 frt 40 kr

Negyedévre	3 „	„ 3 „	50 „
Félévre	6 „	„ 7 „	— „

Arad, 1886. évi áprilhóban.

Az „Aradi Közlöny“ kiadóhivatala.

NAPTÁR.

Május 1. Szombat. Róm. kath. Fülöp és Jakab. Prot. Fülöp és Jakab. — Görög-orosz (április 19.) János. Nap kél 4 ó. 44 p., nyug. 7 ó. 13 p.

Május 10. Aradmegye törvényhatósági bizottságának évnegyedes közgyülése d. e. 9 órakor.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— **Pauler Tivadar** magyar igazságügyminiszter halálának hirét már a kora délutáni órákban Aradra is meghozta a táviró. Legelőször a kir. törvényszék homlokzatán jelent meg a fekete zászló, majd kitüzték a város- és megyeházán, a casino és Lloyd-társulat helyiségén is. Fábián László kir. törvényszéki elnök délután öt órakor teljes ülésre hivta össze a birákat, melyen a gyászos esetet a biró kar elé terjeszté. A törvényszéki testület elhatározta, miszerint az igazságügyminiszter temetésén küldöttségileg fogja magát képviseltetni és ravatalára koszorut helyez. A küldöttség Fábián László elnöklete alatt Bilkey-Papp Mihály és dr. Avarffy Károly törvényszéki birókkal fog állani, kik is a holnapi nap folyamán Budapestre utaznak.

— **Aradmegye központi választmányának** ma délután 3 órakor tartandó ülésére e helyütt is felhivjuk az érdekeltek figyelmet.

— **Italmérési felügyelővé** a polgármester ideiglenesen Fejér Frigyest nevezte ki.

— **Az arad-csanádi** vasutak csanádi vonalán mától fogva mozgó-posta lép élethe.

— **Az aradi kávések, vendéglősök és bormérők** ma délután 3 órakor Wittmann Károly söresarnokában gyülést tartanak. A gyülésen egy küldöttséget választanak, mely a belügyminiszternek élőszóval adja elő a bormérési illeték felemelése tárgyában beadott felebbezésük indokait.

— **Elillant primadonna.** Az aradi szinigazgató Kreczányi Ignácz, mint értesülünk, egy olyan érdekes primadonna-historiának a végpontjához ért a napokban, mely ritkitja párját a coulissa-világ különben is tarka intermezzói között. A dolog érdekes is, de pikáns is és semtöbb, sem kevebbről van szó, mint arról, hogy Moszkva, a minden oroszok második fővárosa, elhóditotta Kreczányinak egyik uj primadonnáját, anélkül, hogy az aradi közönség azt látta, illetőleg hallotta volna. Mert operette-primadonnáról van szó, a kinek formás lábikráit itt az aradi szinházi habitue-k helyett, most a moszkvai aranyparasztok és kozák tisztek fogják chiccesnek találni. A kis czukros, névleg Gönczy Mariska, ugyanis a nyári saisontól kezdve Kreczányihoz szerződött másodrendü operette-primadonnának. A szerződés alá volt irva mindkét részről, sőt a gyanutlan igazgató még a prózai előleggel sem fukarkodott. Tehát minden rendben volt. A közelmult napokban aztán kezdetét vette az uj tagok bemutatása. Jöttek is sorra, szépen, egyik a másik után. — Egy nap végül a szinlap Gönczy Mariskát hirdette, egy másik uj taggal. De a szinlap aztán csendesen elhallgatott róla. A dolog égetővé kezdett válni, mert Halmayné elment, Spányi Lenke még nem jöhet a gyásza miatt és igy egy énekesnővel nem lehet operettet előadatni. Megjött a társulat jeles uj tenoristája Németh János is. De ezekért ő sem léphetett fel mára sem. Természetesen csak ugy dőlt a sok kérdezősködés postán, táviraton Székesfejérvárra, Budapestre. De primadonna nem volt sehol. Azaz, hogy benne volt egy szives tudósitásban mégis, melyből Kreczányi megtudta, hogy Gönczy Mariska egy moszkvai caffe-concert-helyiség tulajdonosnőjével — kiről a budapesti lapok a rendőrséggel corusban sokat szóltak — ellillant Moszkvába. A budapesti indóháznál azonban, mint leghitelesebb forrásból értesülünk, a rendőrség által üzent Kreczányinak három kecses puszit.

— **Értesités.** Az I. aradi hadastyán-egylet tagjai tudomásvétel s mibeztartás végett értesittetnek, miszerint az egylet titkári hivatala f. év májushó 1-től kezdve Puskás Lajos egyleti titkár kasza-utcza 5. sz. a. lakásába tétetett át. Az elnökség.

— **Találtatott** egy zsebóra: igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségnél.

— **A költözködés** nemcsak a háziasszonyoknak, hanem a rendőrségnek is szerzett néhány pillanatokat. A tegnapi nap folyamán egyik panaszos a másikat érte a rendőrségnél, mindannyia költözködés miatt. Az illető rendőrtisztviselőnek ugyanesak megjött a baja velük. Legtöbben azzal a panaszszal jöttek, hogy nem birnak beköltözni az általuk kibérelt lakásba, mert az előbbeni lakó nem tágit, nem akar hurczolkodni. Feliditették a panaszolt makacskodót: az szintén panaszszal élt, ő sem költözhet, mert még mindig benn ül a régi lakó az általa kibérelt lakásban, tessék most már itt eleget tenni. Van ugyan szabályrendelet, de az csak a hó első napjaira intézkedik. E szerint köteles az illető lakó az egyszobás lakásból első nap délig kiköltözni; két-három szobás lakásnál estig, de délig legalább egy szobát kell átadnia; nagyobb lakásoknál szintén köteles egy szobát első napon átadni.

— **Őrült.** Tegnap este Weisz Mór Kossuth-utczai üzletében egy fiatal ember kezdett garázdálkodni. Letartóztatták és bekisérték a rendőrséghez, hol kitünt, hogy őrült. Nagynehezen lehetett tőle megtudni nevét és lakását. Folyton szabadonbocsáttatását kérte, hogy mehessen audienciára a királyhoz. A szerencsétlen különben József főherczagnek képzeli magát. Valódi neve Bayer József, mezőberényi illetőségü. Beszállitották a közkórházba.

— **Jegyzőválasztás Ujpanáton.** Kiss Károly volt ujpanáti jegyző helyébe, e hó 12-én választanak uj jegyzőt. A pályázati kérvények f. hó 11-én esti öt óráig b. Bánhidy Antal szolgabiróhoz nyujtandók be.

— **Majális.** Az első aradi hadastyán egylet, buzditva a tavaly rendezett majális fényes sikerétől, alaptőkéje gyarapitására ez idén is majálist rendez. A mulatság folyó hó 23-án fog megtartatni a csálai erdőben.

— **Az aradi kereskedelmi és iparkamara** ezennel tudatja, hogy f. évi májushó 10-én délelőtti 10 órakor az aradi várban teljesitendő, s körülbelül 3870 frtot tevő kőmives-, ács-, asztalos-, bádogos-, festő- stb. munkálatok végzésére az aradi várbeli cs. kir. müszaki osztály igazgatóságának hivatalos helyiségében; továbbá ugyancsak az aradi várban szé-

kelő cs. kir. katonai élelmezési raktár kezelőségének irodájában f. évi májushó 15-én délelőtti 10 órakor 700 drb ágydeszka és végre Temesvártt a cs. kir. katonai ágyfelszerelési raktár hivatalos helyiségében f. évi májushó 5-én délelőtti 10 órakor 10 drb lószőr-ágybetét (Rosshaar-Matratzen) szállitására ajánlati tárgyalás fog tartatni, mire az érdekeltek azzal figyelmeztetnek, hogy az ezekre vonatkozó hirdetmények a kamarai iroda hirdetés-tábláján olvashatók.

— **Meghivás** az aradi izraelita kiházasító-egylet vasárnap (1886. évi májushó 2-án) délelőtt 10 órakor, az aradi izraelita hitközség gyülés-termében tartandó rendes közgyülésére. Napirend: a) Az egylet elnökének jelentése az 1885. évről. b) A számvizsgáló bizottmány jelentése. c) A tagok esetleges inditványai. d) Uj választások. Schwarz Zsigmond, egyleti elnök.

— **A „Délmagyarországi Tanitóegyesület"** tegnap folytatólag tartott közgyülésén Krämer és Bányay inditványára azon határozati javaslat fogadtatott el, hogy e haza minden polgárának, nemzetiségi különbség nélkül, alkalmat kell nyujtani a magyar nyelv elsajátitására. A hazai közmüvelődési egyletek felkérendők, hogy a felnőttek oktatására a magyar nyelvben alkalmas vezérkönyvre: pályázatot hirdessenek. A magyar nyelv terjesztésének legfontosabb eszközei az iskolák, a tanitó nevelje az ifju nemzedéket a magyar nyelv tanitása mellett magyar érzelmüvé. A nemzeti irányu nevelés a magyar nyelvterjesztés sikerének legelső feltétele.

— **Nyári helyiség megnyitása.** Tóth János vendéglője előtti terrasát, kedvező idő esetén, ma délután 6 órakor nyitja meg. Ez alkalomból a gyermekzenekar fog a helyiségben játszani. Kedvezőtlen idő esetén a megnyitás vasárnap délután tartatik meg.

— **Temesmegyei rövid hirek.** Kovacsics Gyula ujaradi járási szolgabiró állapota roszszabbra fordult; betegségét az orvosok komolyabb bajnak jelentették ki. — A csákovai sorozó járásban az idei ujonczozás eredménye roppant kedvezőtlen volt. A kivetett 86 főnyi ujonczjutalékkal szemben csak 21 ujonczot lehetett kiállitani s igy az eredmény legkedvezőtlenebb volt a megyében. A honvédséghez 23 egyén soroztatott be s ezzel födöztetett a honvédség legkisebb kiegészitési szükséglete. Az önesonkitók közül besoroztatott 7 a honvédséghez. A sorozástól távol volt 68 hadköteles, felülvizsgálatra rendeltetett 68.

Hazánk és a főváros.

— **A királyi család Budapesten.** Ő felsége a szemle alkalmával a honvédségi csapatok, valamint a honvédségi Ludovica-academia növendékei és hallgatóiból alakult osztagok jó kinézése, igen kielégitő tartása és díszmenete fölött legfelsőbb megelégedését legkegyelmesebben kijelenteni és elrendelni méltóztatott, hogy ez a kivonulásban résztvett csapatoknak kihirdettessék. József főherczeg, a honvédség főparancsnoka, e legfelsőbb elismerést a kivonulásban résztvett csapatoknak még a tegnapi nap folyamában napiparancsban adta tudtul. — Ő felsége a király tegnap délelőtt 10 órakor a budavári királyi palotában általános kihallgatást adott, a melyen 96-an vettek rész. Többen közt ott voltak: Szápáry Géza gr. m. kir. főudvarmester, Széchenyi Gyula gr. m. kir. főajtónálló, Károlyi Sándor gr. v. b. titkos tanácsos, Tisza Lajos gr. v. b. titkos tanácsos, Paar Ede gr. altábornagy, Hunyady Imre gróf cs. kir. kamarás, Mangézius Frigyes és Wagner Vilmos lovassági altábornagyok, Obersehall Adolf, a marosvásárhelyi kir. itélő tábla elnöke, Schönfeld Miksa gr. és Wattek J. vezérőrnagyok, Wolkenstein gr. ezredes cs. k. kamarás, Belle Henrik franczia, Pausa lovag olasz és Barrington angol főconsulok, Gyulay Pál és Hunfalvy Pál főrendiházi tagok, Papp Gábor a dunántuli ref. egyházkerület püspöke és a főrendiház tagja, Becker, Marocutti, Netuschik, Sterneck és Vojnovic ezredesek: Wenckheim Frigyes gr. és Bornemisza István képviselők; Andrée Lajos, Fejér Miklós, Hilóczky Béla és Kranez József miniszteri tanácsosok, Kvassay Jenő oszt. tanácsos; Domahidy Ferencz szatmármegyei főispán, Kemény György b. torontálmegyei főispán; Závody Albin curiai biró; Chavanne őrnagy és Resch őrnagy, ő felsége a király szárnysegédei; Hoffmann Sándor főerdőtanácsos; Preusner kir. tan. fő. biz. tag; Zimányi kir. tan.; Wagner budapesti müegyetemi és Csiky Victor kolozsvári egyetemi tanár; dr. Hoványi Géza és Gyula stb. A legközelebbi kihallgatás hétfőn (május 3-án) lesz. Délután udvari ebéd volt a királyi palotában, melyen jelen voltak: Ő felsége a király, továbbá József főherczeg, Nyáry Adolf b. altábornagy, József főherczeg főudvarmestere, Tisza Kálmán miniszterelnök, Trefort Agoston, Bedekovich Kálmán, Szápáry Gyula gróf, Orczy Béla b., Széchenyi Pál gr., Fejérváry Géza br. miniszterek; Szápáry István gr. Pestmegye főispánja; Keglevich István gróf intendáns, Ráth Károly főpolgármester és Chavanne őrnagy, ő felsége volt szárnysegéde. Az udvari ebéd, a mely az ugynevezett rózsaszinü teremben ment végbe, háromnegyed 6 órakor ért véget, mire a király cerclet tartott. A meghivottak mindannyian frakkban jelentek meg és az alatt viselték a rendjelek nagy szalagjait. Este ő felsége a király, Gizella és Mária Valéria főherczegnő kiséretében megjelent az operaházban, a hol „Hunyady László" került szinre. A magas vendégeket Keglevich gróf intendans fogadta és kisérte páholyukig, hova a második felvonás elején érkeztek. Félórával később udvarhölgye kiséretében Gizella főherczegnő is megérkezett. A magas vendégek érdeklődéssel hallgatták a sikerült előadást, melynek harmoniáját mi sem zavarta. Tiz óra volt, midőn az előadás véget ért s akkor a királyi vendégek a közönség harsány éljenzése között a várpalotába hajtattak. A budai királyi palotában május 5-én esti 8 órakor udvari bál lesz, melyre a meghivók már szétküldettek.

— **Homicskó Miklós** munkács-egyházmegyei g. kath. czimz. kanonok és a „Kárpát" hetilap szerkesztője, mint részvéttel olvassuk, április 28-án Ungvártt életének 53-dik évében, tüdőszélhüdés következtében hirtelen meghalt. Törekvése mindig az volt, hogy a magyarországi ruthének között a hazafias szellemet fenntartsa és terjessze. E lapok szerkesztője a mult év őszén meglátogatta őt Ungvártt, s alkalma volt meggyőződni arról, hogy Homiskót őszinte hazafias szellem vezérli, s ily irányban müködött az ungvári gör. kath. papnöveldében is. F. évi márczius 4-dikén még cserepéldány küldése iránt irt lapunk szerkesztőjének, megjegyezvén levelében, hogy „az ő lapja (a „Kárpát") ugyanazon uton haladva igyekszik szolgálatokat tenni édes magyar hazánk közös érdekeinek." Ugyanezen levelének végén irta, hogy egészsége nem a legjobb, s alig várja a tavaszt, hogy valami fürdőt használhasson, és ime a tavasz elvitte őt! Nyugodjanak békében a derék férfiu hamvai.

— **Rövid hirek.** A király ő felsége, a vissi ref. és a szacsuri róm. kath. egyház-községeknek, iskolaépitkezési czélokra kétszáz-kétszáz, továbbá a zázrivai róm. kath. és a diós-jenői ev. ref. egyházközségeknek, ugyanily czélokra száz-száz frtot adott magánpénztárából. — Ő felsége a királyné szemkatarrhusban szenved és megérkezése után azonnal dr. Schuleket hivatta. — Klotild főherczegnő azért nem jöhetett eddig Budapestre, mivel egyik leánya (Margit főherczegnő) gyengélkedik. — A Kosztka-Tamásffy párbajügyben a curia helybenhagyta a kir. tábla ítéletét, mely a törvényszék által Kosztkára büntetésül kiszabott három évi államfogságot két évre szállitotta le. — Dr. Török Aurél egyetemi tanárt a brüsseli anthropologiai társulat levelező tagjává választotta. — A gróf Pálffy Pálné által rendezett főuri mükedvelői előadás a gyógyithatatlan betegek kórháza számára 2400 frtot jövedelmezett. — Dévárról távirják tegnapi kelettel, hogy ott délután 5 órakor derült időben erős zörej kiséretében földrengés volt.

A nagy világ.

— **Sándor fejedelem és a költői rendetlenség.** A sokat emlegetett bolgár fejedelemről irják a következő mulatságos esetet: A fejedelem nem nagy barátja a rendnek. A legfontosabb államokmányok sokszor heteken át hevernek elintézetlenül asztalán, habár viszont sohasem ir alá oly okmányt, a melynek tartalma felől magát előbb nem tájékoztatta. Iróasztala az iratcsomóknak valóságos Bábeltornya, hol az okmányok festői rendetlenségben hevernek összevissza és a beavatatlan óra-, sőt naphosszant bibelődnék el, hogy egy darabot kikeressen, a melyre éppen szükség van. Csak a fejedelem ismeri ki magát ebben a rendetlenségben. Rendesen első fogásra sikerül neki azt kitalálni, a mire szüksége van. Ha az iratok szépen rendbe szedve feküdnének egymás mellett és egymás fölött, ugy bizonynyal a legkeserübb szemrehányásokat tenné e miatt a komornyikjának, a mint azt a következő esetben is megcselekedte. Mikor már a fejedelem asztala a kétségbeesésig vigasztalan képet nyujtott és mikor már maguk az iratcsomók látszottak rendért könyörögni, a komornyik bátorságot vett magának arra, hogy rendet csináljon. Fogta az actákat és belátása szerint sorba rakosgatta és tetszetős rendbe szedegette őket. A fejedelem belépett a dolgozó szobájába, hogy egy sürgős darabot elintézzen. Asztalához lép s a mint az ékes rendet megpillantotta, öktelen haragra lobbant. — Ki csinálta ezt a rendetlenséget? — förmedt a komornyikra, ki éppen az imént fejezve be a sziszifusi munkát, a homlokáról gyöngyöző cseppeket törülgette. — Bocsánat fenség, mentegetőzött ez meglökkenve, de azt hittem . . . . . — Önnek nincs mit hinnie! Itt (a fejedelem az iróasztalnak egy bizonyos pontjára mutatott) itt feküdt egy gyilkosnak a kegyelmifolyamodványa. Hova lett ez a folyamodás? A fejedelem és a komornyik, mind a ketten keresni és kutatni kezdtek, a fejedelem dühöngve, kikelve, a komornyik félve, remegve, de kutatásuk eredménytelen maradt. Sándor magánkivül volt. — Mit csináljak most? — kiáltott a felindulástól sápadtan. Nem akartam a gazembert felakasztatni és most azt sem tudom, hogy hogyan hivják, csak azt tudom, hogy Gorni-Zagrába való. — Fenség . . . — Teremtsd elő a folyamodást vagy felakasztatlak ő helyette. A folyamodás nem került elő. Egy órai hasztalan keresés után Sándor fejedelem a következő táviratot küldte a gorni-zagrai törvényszéknek: „Annak a gazembernek, a ki feleségét szerelmi féltékenységből meggyilkolta, megkegyelmezek és halálbüntetését élethossziglan való börtönbüntetésre változtatom át. Válaszoljatok rögtön, vajjon parancsomat hiven teljesitettétek-e? A komornyik azóta nem nyult ismét a fejedelem iróasztalához.

— **A doboj-siminhami vasut** megnyitó vonatán a Doboj-Tuzlába érkezett vendégek tiszteletére tegnapelőtt este 200 teritékü diszlakoma volt, melyen a vendégeken kivül a polgári és katonai hatóságok fejei, az összes hittelekezetek képviselői, a bosznavölgyi vasut igazgatója és az ujonnan megnyilt vasut épitési igazgatóságának személyzete vettek részt. Az első felköszöntőt Kállay Béni közös pénzügyminiszter mondta a királyra és a királyi családra, egy másodikat pedig a bosnyák nemzet jólétére Appel b. lovassági tábornok a két kormányra és a két parlametre, aztán Kállay közös pénzügyminiszterre ürité poharát s azon ohajának adott kifejezést, hogy Kállay még jó sokáig álljon Bosznia és Herczegovina közigazgatásának az élén. Mérey osztályfőnök a hadseregre és a magyar és osztrák sajtóra emelte poharát, melyek a közös kormány fáradozásait a legbarátságosabb támogatásban részesitik. Jókai Mór köszönetet mond mindkét sajtó nevében és Kállay közös pénzügyminisztert élteti. Mérey osztályfőnök Vásárhelyire és Borossra mondott felköszöntőt, mint azon aradi magyarokra Bosznyában, kik a lakosság érdekében hasznos munkát terjesztettek. Boross köszönetet mond a kormány közegeinek s diserettel emlékszik meg ezek támogatásáról. A diszlakoma után, mely esti 10 és fél óráig tartott, a vendégek tiszteletére fáklyásmenet volt. Az utczákon zenekarok vonultak végig. A dalegylet Kállay miniszter tiszteletére serenádot adott. A Tuzla város körül levő magaslatokon örömtüzeket gyujtottak. A roppant néptömeg csak a késő esti órákban oszlott szét, folytonos lelkes zsivió kiáltások közt.

— **Vivhat-e az adós?** E fontos kérdés felfedésével körülbelül egy tizedére szállithatók le a párbajok, mert ki nem adós a mai világban? Ha tehát kimondják, hogy aki adós, annak nem szabad megverekednie, egyszeribe vége lesz minden fölösleges duellálásnak, mert a verekedésre qualificált, adósságával nem biró egy tized sem állana ki többé röstelkedésből. Ezt pedig kimondatta Tavernier párisi hirlapiró volt százados, párbajügyekben tekintély a törvényszékkel. Magnier, az „Evénement" szerkesztőjének ugyanis vivnia kellett volna Thomegueix-vel, egy vivómesterrel, aki őt okvetlenül megöli. Minthogy pedig Tavernieret tiszteletdijak czimén 5000 franknyi követelése van még Magnier ellen, s igy elvesztené a pénzét, biróságilag tiltotta el Magniert a párbajozástól. S ezzel — szeretnők, de nem hiszszük — a párbaj nagy kérdése is a megoldás küszöbén áll.

— **Rövid Rthek.** A trónörökös pár a kis Erzsébet főherczegnővel vasárnap költözik ki a burgból Lexenburgba. — Az uralkodó család egyik fiatal főherczege (nevét azonban a bécsi lapok nem közlik), hir szerint, legközelebb jegyet vált Mária Jozefa herczegnővel, György szász királyi herczeg 19 éves leányával. — Reder Matild, Geistinger asszony egykori társalkodónője hatvankét éves korában agyonlőtte magát. — Patti Adelina befejezte tournée-ját és már angolországi kastélyába vonult, hol babérain és busás jövedelmein kipiheni magát. — A Kilanea nevü tüzhányóból, mely már negyven év óta nem háborgott, a Sandwich-szigeteken magas tüzoszlopok törtek elő s az eruptiók ismétlődnek, rémitve a lakosságot. — Milanóból sürgönyzik tegnapi kelettel: A Via Spadari egy hirhedt házában del Morro üzletsegédet és egy magyar leánytagyonlőve találtak. Az üzletsegéd először a leányt ölte meg, aztán a saját halántéka ellen forditotta a pisztoly csövét; a tettet, állitólag, szerelmi féltékenységből követte el. — Letartóztatott sikkasztó. Brünnben tegnap egy utast, ki az idegenek könyvébe mint Schmidt Lajos boroszlói kereskedő jegyezte magát be, a rendőrség felszólitott, hogy kilétét igazolja: ez alkalommal kiderittetett, hogy a gyanus utas azonos Liegke Károly Frigyes kereskedővel, ki az altenburgi általános német hitelintézet pénztárából 300,000 márkát elsikkasztott. Liegkenél még 50,000 márkát találtak. A sikkasztó beismerte tettét és átszolgáltatták a tartományi törvényszéknek.

SZINHÁZ

(Arad, április 29.)

Somlóné-Vadnay Vilma jutalomjátéka még a saison legvégén is rendkivüli vonzó erőt gyakorol közönségünkre: „Lilli" mai előadására az alsó- és középpáholyok, valamint a parterre tökéletesen megteltek és Somlóné ugy az anyagi, mint az erkölcsi sikerrel meg lehet elégedve, noha a szokásos koszorук és bokréták ma hiányoztak. Annál szivélyesebb ovatiókban részesitette őt a közönség egész estén keresztül az által, hogy minden egyes dalát megismételtette. A jutalmazott érczes, tiszta hangja, prücis és szép éneke, finom előadása és szinpadi routineja által ma is mindenkit meghóditott: legtöbb vervevel és legközvetlenebb hatással mindenesetre a második felvonást játszotta.

Mellette leginkább Kiss Mihály (Plinchard) tünt ki: hangja igen rokonszenves és a mélyebb registerekben kiváló erősségü; éneke és játéka még sok tekintetben kifogásolható, azonban komoly törekvés és szorgalom, valamint jó vezetés mellett szép reményekre jogositanak.

Molnár, Boránd és Nyilasi igen jó és ügyes ensemblet szolgáltattak.

Arad városi szinház.

Folyó szám 201. 48-dik bérletszünet.

Szombat, 1886. évi májushó 1-én.

az előadást megelőzőleg:

Krisztus Pilátus előtt.

Munkácsy Mihály festménye után. élőképben. (Rendezi: Kreesányi.)

Ezt követi:

A SARAGOSSAI FECSEGŐK.

Operette 2 felvonásban. Irta: Nuitter Károly. (Rendező: Kreesányi.)

SZEMELYEK:

Roland, könnyelmü spanyol ifju — S.-Vadnay V.
Sarmiento, gazdag spanyol polgár — Kiss Mihály.
Beatrix neje — — — — Nikó Lina.
Irén, unokahuga — — — — Serfőzy Etelka.
Christobal, alkád — — — — Nyilasi Mátyás.
Torribio, irnoka — — — — Boránd Gyula.

Az első felvonás után:

Milton „Az elveszett paradicsom"-ot tollba mondja leányainak.

Munkácsy Mihály festménye után élőképben összeállitja: Kreesányi.

Ezt követi, az előadás záradékánl:

MOZART VÉGPERCZEI.

Munkácsy Mihálynak legujabb müve. (Összeállitja: Kreesányi.)

Kezdete 7½ órakor.

CSARNOK.

Végtárgyaláson.

(Karczolat egy gyakorló ügyvéd naplójából.)

— **Dr. Báttaszéki Lajostól.** —

(Folytatás.)

„Tekintetes királyi bünfenyitő Törvényszék!" — Igy kezdi Szigorfi, és a terem megreszket, vádlottak elsápadnak és azt hiszik, hogy az utolsó itélet órája közeleg számukra. — „Egy kiváló raffineriával véghez vitt és megtálkodott gonoszságról tanuskodó bünügyben emelek szót. Sodró János, szomszédfalubeli, aggegyházi kisbirtokos és lókereskedő ugyanis ezelőtt három héttel a helybeli, zátonyfalvai rendőrségnél a következő panaszt terjesztette elő:

Bejött Aggegyházáról Zátonyfalvára lovakat vásárolni. Több dolgát délig elvégezvén és mit sem sejtve megebédelvén, elment a „huszonöt pacsirta" czimü kávéházba feketekávézni.

Alig kezdte a makaót, akarom mondani mokkát szörpölgetni, midőn egy idegen egyén asztalához ül le. Ezen egyén beszédbe ereszkedett vele s egyik szó adván a másikát, minthogy panaszos nyiltan előadá, miszerint nem igen járatos a városban: az idegen uj ismerős vezetőjének ajánlkozott melléje. Mivel még reggelig itt kellett Sodrónak maradnia mindenféle apró háztartási szükségletek bevásárlására: szivesen fogadta a jóképü idegen fiatal ember ajánlatát és kávézás után utnak indult vele és csakugyan ritka szerencsével elvégezték ketten a vásárlásokat. Estig a legszorosabb barátság fejlődött ki közöttük s midőn az idegen szolgálatkész ifju azt inditványozta, hogy menjenek egy casinóba, hová szivesen bevezetendi és hol az esti órákat egy kis calabriászszal kellemesen eltölthetik: Sodró nem habozott az udvarias meghivást elfogadni.

A bevezetés forma szerint megtörtént. A vendégkönyv mogörökitette mindkettőnek nevét és Sodró látta, hogy a fiatal ember „Sternay Vincze gyógyszerész" czim alatt irta be magát, mert biz a vastag barátság daczára, eddig elfelejtkezett a nevéről kérdezősködni. A „casinói" tagok, kik közt Sodró bámulatára egy két nő is volt, kiváló előzékenységgel fogadták.

Az idegen előzékeny ifju, ki nem volt más, mint elsőrendü vádlott, az elegáns Grünspán Izsák, azonnal ajánlkozott egy kis calaberre. Találkozott azonnal egy harmadik partner is, kit I. rendü vádlott Sodrónak Sipai Atilla technikus név alatt mutatott be és ki nem más, mint az, kit most II. rendü vádlott, Sipis Markus személyében van kiváló szerencsém bemutatni. A kártyajáték folyt és habár a bukás csak kilencz hatosba ment, Sodró fél óra mulva harmincz forintot vesztett, mert ha felvette, mindig bukott, ellenben ha partnerei közül valamelyik vette föl, ők mindig nyertesek lettek. Ez állandó „balszerencse" — legalább annak tartotta — kihozta Sodrót a sodrából és kijelenté, hogy nem kártyázik tovább.

Erre Sternay és Sipai ajánlkoztak, hogy oly helyre vezetik, a hol olyant lát, mit eddig soha sem. Megmutatnak neki egy szabadkőmüves páholyt, bizonyára érdekelni fogja az ilyennek berendezésével megismerkedni.

A még mindég mit sem sejtő Sodró ráállott az ajánlatra, mert ez a mulatság legalább nem kerülend pénzébe, mint a calabriasz.

Két hősünk meglehetős piszkos kinézésü ház első emeletébe vezették fel Sodrót. Egy gyanus külsejü lakás előszobájába érkezve, könnyen elhitették vele, hogy szabadkőmüvesi szokás szerint le kell vetnie felső ruháját, dominóba bujnia és fekete álarczot venni fel, továbbá, hogy minden nála levő értéktárgyat, mint holmi aranyórát, gyürüt, pénzt, az előszobában kell hagynia, mert a páholy templomába csak minden földi hiuságtól megkönnyebbülve szabad belépni. Panaszos annál kevésbé talált mindezekben feltünőt, mivel már hallott valamit harangozni a szabadkőmüvesek ilyféle állitólagos czeremoniáiról s igy legkisebb gyanu nélkül ugy tőn, a mint kiséröi mondották. Az előszobában hagyta minden értéknemüjét és felső kabátját.

Kiséröi erre betuszkolták valami sötét szobába, melyet „előkészitő" szobának neveztek és más ajtón távozva, azt adták elő, hogy bejelentik és öt-hat percz mulva visszajönnek érte.

Eltelt az öt-hat percz, egy negyedóra, sőt egy félóra is és Sodró ur kezdte magát a fekete álarcz alatt és a dominóban nem jól érezni, de a tisztelt gyógyszerész és technikus ur nem jött el érte. Eltelt még egy fél óra, Senkisem hederitett reá.

Most már nyugtalan kezdett lenni Sodró ur s az álarczot, mely alatt nehéz cseppeket izzadott, levenni s aggálylyal, de mégis eltökélett szándékkal az előszobába vezető ajtót kinyitni bátorkodott.

Nem akarom a tek. kir. bünfenyitő törvényszék becses idejét a Sodró ur kalandjának és felecsudásának további szivreható leirásával hosszasabban igénybe venni, elég az hozzá, lassanként kezdé észrevenni — kissé későn és mégis magának elég korán — hogy meg van lopva, meg van csalva.

A dominóban odaszaladt a rendőrséghez és feljelentette az esetet, a rendőrségnek pedig sikerült a tetteseket az értéknemüekkel együtt éppen akkor elfogni és leálczázni, midőn a vasuton el akartak menekülni.

A gyógyszerész és technikus selyemgubójából két közönséges, veszedelmes csaló és tolvaj, más vagyonának és könnyenhivőségének gyümölcsfáján pusztitó hernyó bujt elő.

(Vége köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Hivatalos piaczi árak Aradon.

(Aprilis 30.)

1. **Gabuanemüek:** tiszta buza legnehezebb 7 frt 30 kr, közép 7 frt 30 kr, kétszeres legnehezebb 7 frt 10 kr, közép 6 frt 60 krajczár, rozs legnehezebb 5 frt 40 kr, közép 5 frt 30 kr, árpa legnehezebb 5 frt 20 kr, közép 4 frt 90 kr, zab legnehezebb 5 frt 70 kr, közép 5 frt 60 kr, retek-repeze legnehezebb — frt — kr, kukoricza 4 frt 60 kr mkint.

2. **Liszt:** legfinomabb 0-ás 18 frt — kr, legfinomabb I. 17 frt 40 kr, zsemlye 15 frt 60 kr, fehér kenyér 14 frt — kr, fekete kenyér 11 frt — kr, rozs 9 frt — kr, tengeri — frt — kr mmkint. Dara tiszta buzából 18 frt 80 kr. Arpakása 16 frt 40 kr mmkint.

3. **Hüvelyesek:** borsó 13 frt 60 kr, bab 11 frt 20 kr, lencse 13 frt 40 kr, köleskása 13 frt 20 kr, burgonya 4 frt — mmkint.

4. **Széna:** I. kötött legjobb 5 frt 20 kr, középszerü 5 frt — kr, kötetlen: legjobb 5 frt — középszerü 4 frt 80 kr egy mmázsa.

5. **Kötött vagy ágyi szalma:** legjobb 2 frt 50 kr, középszerü 2 frt — kr egy mmázsa.

6. **Takarmányszalma:** legjobb 2 frt 50 kr, középszerü 2 frt — kr, egy mmázsa.

7. **Alomszalma:** legjobb 1 frt 80 kr, középszerü 1 frt 60 kr, egy mmázsa.

8. **Fa:** bükk 3 frt 15 kr, cser 3 frt 15 kr, szilfa 3 frt 10 kr, fenyő 2 frt 50 kr.

9. **Hus:** marha 56 kr, borju 60 kr, disznó 52 kr, juh 40 kr; disznózsir 60 kr, szalonna 60 kr, vaj 1 frt — kr, olvasztott vaj 1 frt 30 kr egy kilója.

10. **Vegyesek:** Borszesz 40 kr, tej 10 kr, fehér ó bor 30 kr, fehér uj bor 20 kr, vörös ó bor 80 kr, vörös uj bor 60 kr, eczet 6 kr, pálinka (szilva) 30 kr, sör 28 kr egy liter.

11. **Zöldség:** Kel (Kohl) 14 kr, kalarábi (Kholerabi) 12 kr, veres vagy czéklarépa 12 kr, sárga- vagy murokrépa 14 kr, vereshagyma 10 kr, fokhagyma 14 kr, czeller 12 kr, petrezselyem 12 kr, pastinák 20 kr, leveles-zöldség (Suppengrünes) 14 kr, tojás darabja 3 kr, bors 1 frt 10 kr, paprika 80 kr kilogrammonként.

Vegyes közlemények.

Szeszüzlet.

(Aprilis 30.)

(B.) Készáru nagyban 24.—24.25, kicsinyben 24.75, hordó nélkül per 100 liter %.

Budapesti gabnatőzsde.

(Aprilis 30.)

Szilárd. Tavaszi buza 8.18—8.20, tengeri május-juniusra 5.35—5.36, tavaszi zab 6.18 6.20, repcze 10.75.

Budapest, április 29. (Az „Aradi Közlöny" eredeti távirata.) Az esti tőzsde zárlati árfolyamai: Magyar aranyjáradék 103.45: magyar papirjáradék 95.02—; magyar hitelbank 292.75; osztrák hitelbank 288.30. London 126.20. Páris 50.15—.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, ápr. 29. Az üzlet szilárd. Magy. uraságí öreg, nehéz 40.—42.—, fiatal nehéz 43.—43.50, közép 42—42.50 forint, könnyü 41—42 forint, közönséges szedett nehéz 45—45.50 frt, közép —.—— frt könnyü ——— frt.— Romániai átmeneti bakonyi nehéz 42—43 frt, átmeneti közép 43.——43.50 frt, átmeneti könnyü 41—42.— frt, eredeti nehéz —.—— frt, átmeneti közép —.— frt.— Szerbiai nehéz ——— frt, közép 37—38 frt, könnyü 41—42 frt. — Hizó egy éves élősulyban ———.— frt, hizó két éves makkos élősulyban 4 százalék —.—.— frt, 1 éves hizó a vasutról mázsálva —.—.—. Az árak hizlalt sertéseknél páronkint 40 kilós és 4 százalék levonással kilogrammonkint értendők. Makkos sertés, élősulyban 4 százalékos levonással —.—.— forint. Romániai és szerbiai sertések, melyek mint átmeneteliek adattak át, vevőn- s páronkint 3 aranyban vám fejében megtéritettnek.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén, 1886. evi áprilishó 29-én.

Magyar aranyjáradék 6 sz.	—.—
Magyar aranyjáradék 4 sz.	103.40
Magyar papirjáradék 5 sz.	95.—
Magyar vasuti kölcsön	152.—
Magyar keleti vasuti államkötvény I. kib.	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény II. kib.	127.25
Magyar keleti vasuti államkötvény III. kib.	117.—
Magyar földtehermentesitési kötvény	105.—
Magyar földtehermentesitési kötv. záradék	105.—
Temes-bánáti földtehermentesitési kötvény	104.50
Temes-bánáti földtehermentesitési köt. zár.	104.50
Erdélyi földtehermentesitési kötvény	104.75
Horvát-szlavon földtehermentesitési köt.	104.25
Magyar szőlődézsmaváltsági kötvény	100.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	118.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	124.25
Osztrák járadék papirban	85.25
Osztrák járadék ezüstben	85.30
Osztrák járadék aranyban	114.25
1860-iki osztrák államsorjegy	138.50
Osztrák-magyar bankrészvény	877.—
Magyar hitelbankrészvény	293.50
Osztrák hitelintézeti részvény	288.30
Ezüst	—.—
Cs. és kir. arany	5.91
20 frankos arany (Napoleond'or)	10.02
Német birodalmi márka	61.80
London (3 havi váltókért)	126.20
20 markos arany	12.34

IDEGENEK NEVSORA.

(Aprilis 30.)

Tücherer-szálló Jakabffy Dezső, birt., Kovács ház. Grünn N., keresk., Endrőd. Mayer S., keresk. Rekás.

Háromkirály-szálló. Bosnyák Imre, birt., Pécska. Pocsó Juon, tanitó, Komlós. Aumann Antal, vállalkozó, Borossebes. Neumann N., keresk., Szt.-Anna. Ebner Adolf, keresk., Krajovár.

Nádor-szálló. Fischer Zoltán, birtokos, Battonya. Faragó Gyula, tiszttartó, Mácsa. Betrics Lajos, tiszttartó, Kevermes. Schmiedt Ernő, ispán, Mácsa. Dr. Seyfried Ernő, főorvos, Sz.-Udvarhely. Bálint Endre, lelkész, M.-Illye. Rayla Zsiga, jegyző, Szemlak. Akramolin N., magánzó, Temesvár. Jelinek Adolf, kereskedő, Bécs.

Zemplényi-szálló. Gróf Csáky T., birt., Bpest. Ráth Károly, birt., Dombegyháza. Székely Márton, birtokos, N.-Szalonta. Türk János, birt., P.-Megyer. Jakabffy M., birt., Kétegyháza. Kreesun Konstantin, tanitó, Lippa. Komlósy J., igazgató, Mokra. Szabó testvérek, müvész, Bpest. Fischer Károly, keresk., Bécs. Moser D., keresk., Bécs. Dursa János, keresk., Bécs. Taege Sándor, keresk., Berlin. Seherbán Károly, kereskedő, Lippa. Povletits Ferencz, keresk., B.-Csaba.

Felelős szerkesztő: **Hindy Árpád.**

Dr. Báttaszéki Lajos,

köz- és váltóügyvéd Aradon,

irodáját

a mai nappal Hermann-udvar I. emeletének *azon lakosztályába tette által, hol az eddig „Aradi Közlöny" szerkesztősége volt.*

Nyilttér.*)

Dr. Steinhardt Mór,

ügyvédi irodáját

f. májushó elsején

a főtéri „Hermann-udvar" I. emeletére tette át.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

BUDAPESTI TŐZSDE.

Aprilis 29.

	Pénz	Aru
M. kir. aranyjár. adóment. 4%	103 65	103 95
„ „ papirjáradék adóment. 5%	95 25	95 55
M. vasuti köl. 120 frt o. é. (300 fr.) 5%	152 —	152 50
M. v. köl. 120 frt egyes db-ban	152 25	152 75
M 1869. kél. v. á. kötv. (els.) adóment. 5%	100 —	100 50
M. 1873. kel. ár. v. ezb. (els.) adóment. 5%	127 —	127 50
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 5%	114 —	115 —
M. kir. nyeremény-kölcsön 100 frt	121 —	122 —
„ „ „ 50 frt drbja	120 50	121 50
Tiszai és szegedi kölcsön 4%	124 50	125 —
M. k. földtm. kötvények 5%	104 75	105 50
„ „ „ „ 1867. zárad. 5%	104 75	105 50
M. k. földtm. kötvényekteme. 5%	104 75	105 50
„ „ „ „ 1867. zárad. 5%	104 75	105 50
M. k. földtm. kötvények horvát-orsz. 5%	104 75	105 50
M. k. földtm kötvények erdélyi 5%	104 75	105 50
„ „ erdélyi jelz. urb. vk. (100 forint 5%	97 —	97 50
Szőlődézsmavált. kötv. (100 frt) 5%	100 —	100 50
Pest város kölcsöne 1870 évből 6%	106 —	106 50
„ „ „ 1871. évből 6%	109 —	109 50
Budapesti fův. 1880. kölcsöne 6%	101 50	102 —
Budapesti bankegys. részvényt.	91 50	92 —
Magy. ált. hitelbank	291 50	292 —
Magy. jelz. hitl. II. kib. in. elismv.	121 50	122 —
Magy. lesz. és pénzváltó	90 —	90 25

	Pénz	Aru
Magy. orsz. bank részvény-társaság	— —	— —
Osztrák hitelintézet	291 40	291 60
Osztr.-magyar bank	874 —	878 —
I. magyar iparbank	139 50	140 50
Pesti keresk. bank	600 —	603 —
Bécsi bizt. társulat	206 —	208 —
Bécsi élet- s jár. bizt. társ.	201 —	203 —
Első magy. általános bizt. társ.	3020 —	3025 —
Fonciere pesti bizt. társ	70 —	72 —
Magyar-franczia bizt. társ.	195 —	198 —
Pannonia visszb. társ.	800 —	810 —
Concordia malom	515 —	518 —
Első budapesti malom	1175 —	1180 —
Erzsébet malom	245 —	248
Hengermalom	615 —	620 —
Luiza malom	308 —	310 —
Molnárok és sütők malma	458 —	460 —
Pannonia malom	935 —	940 —
Viktoria malom	341 —	342 —
„Adria“ m. tengeri hajóz. részv. t.	— —	—
Alföld-fiumei vasut 5%	193 —	193 50
Báttaszék domb.-zákány vasut 5%	186 —	187 —
Déli vasut 5%	— —	— —
Északkeleti vasut 5%	179 —	180 —
Erdélyi vasut 5%	191 50	192 50
Győr-sopron-ebenfurti vasut 5%	— —	— —
Kassa-oderbergi vasut 4%	154 50	155 50
Magyar galicziai vasut 3%	182 —	183 —
M. ny. v (sz.-győr-gráczi vasut 3%	175 50	176 50
Osztrák államvasut 3%	255 —	256 50
Pécs-barcsi vasut 3%	— —	— —
Tisza-vidéki vasut 3%	252 50	253 —
Osztr. dunagőzhajózási társ. 3%	450 —	455 —

	Pénz	Aru
Pesti közuti vaspálya	548 —	550 —
Pesti közuti vasp. élvezet jegyek	350 —	360 —
Budapesti III. ker. takarékp.	74 —	76 —
Országos központi „	458 —	462 —
Pesti hazai első „	6875 —	6925 —
Egyesült Budapest fővárosi tkp.	450 —	455 —
Magyar ált. takarékp. részvény	80 —	82 —
Alagut	139 —	140 —
Általános waggon kölcs. társaság	81 50	82 50
„Franklin“-társulat	207 —	210 —
Ganz és társa vasö. és gépgyár	878 —	882 —
Gschwindt-féle szeszgyár	400 —	405 —
Gyapjum. és biz. I. magyar	250 —	255 —
Keresked. épülete	650 —	— —
Könyvnyomda „Atheneaum“	630 —	635 —
„ Pesti	1040 —	1060 —
Kőszénb. és téglagy. (Drasche)	254 —	255 —
Nemzetközi waggon-kölcsön-részvénytársaság	82 —	83 —
Pesti épitő-társaság	— —	— —
Rimamurány-salgótarj. vas „ vts.	84 25	84 75
Salgótarjáni kőszénb.	151 —	152 —
Schlick-féle vasö. és gépgyár	165 —	166 —
Schlick-féle vasö. és gépgyár II. kib.	— —	— —
Serfőzde első magyar	870	880 —
Sertéshizlaló	279 50	281 —
Sóskuti kőbánya	— —	— —
Spódium- és csontlisztgyár	— —	— —
Szálloda-részvénytársaság	107 —	109 —
Tégla- és mészégető ujlaki	178 —	179 —
Török dohányrészvény	65 —	67 —
Göztéglagyár kőbányai szelv. nélk.	278 —	280 —
M. jelz.-bank ny. kölcsönkötv. 5½	101 50	101 90

	Pénz	Aru
Záloglevelek.		
M. földhitelint. papirérték 5½%	100 —	101 —
„ „ „ 5%	101 50	102 50
„ „ „ 4½%	99 75	100 25
„ „ arany v. ezüst 5%	126 75	127 —
„ jelzálogbank 5½%	101 50	101 90
„ „ 5%	101 —	101 50
Kisbirt. orsz. földh.-int. 5½%	101 25	101 50
Osztr.-magyar bank o. é. 4½	101 50	102 —
„ „ „ „ „ 4½%	102 25	102 75
„ „ „ „ „ 4%	99 —	99 30
Pesti m. keresked. bank 6%	101 50	102 —
„ „ „ „ 5½%	101 50	102 —
„ „ „ „ 5%	101 —	101 50
Albina tak. és hitelint. 5%	100 —	101 —
Elsőbbségek.		
Budapesti lánczhid 5%	105	— —
Lloyd- és tőzsde-épület 5%	99 50	100 —
M. sz. k. orsz. vörös-kereszt sorsj.	8 75	9 —
Osztrák vörös kereszt-egylet	14 25	14 75
Pénznemek.		
Cs.-kir. arany (vert)	5 91	5 94
Cs.-kir. arany (kör)	5 83	5 86
Osztrák-magyar 8 frtos arany	10 01	10 04
20 frankos arany	10 01	10 04
Osztrák és magyar ezüst	— —	— —
Német birod. bankj. vagy ezekkel egyenért. bankj. (100 márkáért)	61 75	61 90
Ném. bankp. 100 ném. bir. márkáért	61 80	61 95
Amsterdam 100 hollandi frtért	104 50	104 75
Páris 100 frankért	50 15	50 25
Svájczi pénzpiaczok 100 frankér	50 04	50 15
London 10 font sterlingért	126 20	126 40

Mai naptól 25 százalék árleengedés!

Van szerencsém a n. é. közönséget és t. vevőimet értesiteni, miszerint üzletem

tökéletes végeladása

érdekében a mai naptól fogva

áruimat 25%-al a bevásárlási áron alul

árusitom, egyszersmint bátorkodom a n. é. közönséget ezen igen előnyös és ritka alkalomra szükségleteinek fedezésére figyelmeztetni, mert a

végeladás még csak rövid ideig tart.

Magamat a n. é. közönség és t. vevőimnek kegyébe és pártfogásába ajánlva maradtam

kiváló tisztelettel 163—14.20

ROSENBERG JAKAB.

Még nagy raktár férfi fehérnemüekben!

Fűzők, osipkék és rüschökben már csak kis raktár!

Legolcsóbb forrás.

Nagy választék

salon- s futószőnyegekben,

ágy elé való

selyem pamutból,

kellemes a lábaknak.

Darabja 1 frt 20 kr.

Kapható 205—5.4

Reich B. Károlynál,

Aradon, Herman-palota.

Legolcsóbb forrás.

1847—886. Aradi járás szolgabirójától.

Hirdetmény.

Az üresedésben levő Uj-panát községi jegyzői állásnak az 1870. XVIII. t. cz. 85. §-a rendelkezéséhez képest választás utján a hely szinén leendő betöltésére határidőül alólirott járási szolgabiró által ezennel **1886. évi május hó 12-ik napjának d. e. 9 órája** tüzetik ki.

Miről pályázni őhajtók az 1871. évi XVIII. t. cz. 83. §-a való figyelmeztetés mellett, azzal értesittetnek, hogy a hivatolt t. cz. 74. és 75. §§-ai ugy az 1883. évi I. t. cz. 6. §-a értelmében kifogástalanul felszerelt kérvényeiket **1886. évi május hó 15-ének d. u. 5 órájáig** hivatalomhoz annyival is inkább nyujtsák be, mert ezen határidőn tul beérkezett pályázati kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Arad, 1886. évi április hó 30-án.

br. Bánhidy Antal,
szolgabiró.

Az aradi piaczon

hallatlan csoda!!!

Női ingek 65, 80, 90, 1.80 krig.
Eji corsettek 65, 75, 90, 1.80-ig.
Fehér als-szoknyák 90, 1.—, 1.20 frtig.
Férfi ingek chiffon, pique, kreton vagy oxford 1.— 1.10, 1.20, 1.40, 1.50 frtig,
Férfi harisnyák párja 8, 10, 12, 15, 40 krig.
Gyermek harisnyák 8, 9, 10, 12, 15, 20, 25, 30-ig.
Női harisnyák fehér és szines 15, 18, 20, 25.
Kretonok és szattenok 16, 18, 20, 25.
Koczkás és szines szövetek 16, 20, 25.
Férfi kalapok legujabb divatnak 1.20, 3.50-ig.

Gyermekkocsik, kézi kosarak, utazó böröndök, nap- és esőernyők, sétapálczák, nyakkendők, kesztyűk, paplanok, asztalneműek, ágytakarók, gyermek-ruhák legujabbak nagy választékban **és meglepő olcsó árakon** kaphatók:

Kilényi Adolf

kézmü-, rövid-, norinberbergi-, fehérnemü és gyermekjáték-üzletében

Aradon, főtér 20. sz. a., a „Kék golyó“-hoz.

Egy szakképzett

gépész,

ki valamennyi stabil- és locomobilgépnél megvizsgáltatott és gépgyárakban mint **müvezető** is alkalmazásban volt, ajánlja magát a t. gyártulajdonos és földbirtokos uraknak. 287—1.2

Tudakozódhatni e lap kiadóhivatalában.

2245—1886, sz.

Alkutárgyalási hirdetmény.

Közhirré tétetik, miszerint az aradi kinestári nagy-maroshidon gyakorlandó vámszedési jognak, az árverés eredményének elfogadását **követő hó 1-től 1888. évi deczember 31-ig** terjedő időre leendő bérbeadása iránt alólirt kir. államjószág-igazgatóság hivatalos helyiségében **1886. évi május hó 12-én** alkutárgyalás fog tartatni, melyre bérelni szándékozók 10 százalék bánatpénzzel ellátva ezennel meghivatnak.

Aradon, 1886. április hó 16-án.

268—3.2 M. k. jószágigazgatóság.

397/1886. szam.

Árverési hirdetmény.

A város tulajdonához tartozó jelenleg 1) Tesits Mihály által bérelt a városháztól a part-utczáig terjedő védtöltés-szakasznak évenkint fizetendő 45 frt 50 kr. és Turcsin Tódor által a part-utczától a választó-utczáig terjedő védtöltés szakasznak évenkint fizetendő 90 frt kikiáltási árul vétele mellett 1886. május 1-től, egy vagy több évre leendő bérbeadása iránt **folyó évi május hó 4-én, d. e. 10 órakor** árverést fog a gazdasági szék tartani.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a. Árverelni lehet szóval, vagy a szóbeli árverést megelőzőleg benyujtandó irásbeli ajánlatokkal, mely utóbbiakhoz a bánompénz is melléklendő s melyekben kifejezve kell lenni, hogy az ajánlatot tevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

A feltételek előzőleg is Parecz István gazdasági tanácsnok urnál megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1886. április 27-én tartott üléséből.

Kiadta:
Varjassy Lajos,
aljegyző.

3542. sz

Figyelmeztetés.

Az iparos és kereskedelmi iskolák látogatásá, alkalmából az iparhatósági megbizottak azon tapasztalatra jöttek, s orvoslásuk iránt ezen iparhatóságnál azon feljelentést tették, hogy az iparos- és kereskedő-tanonczok az iskolába rendesen későn bocsájtatnak mestereik, illetve főnökeik által, minek folytán a tanonczok az előadások háboritlansága czéljából a tanterembe bebocsájtást nem nyernek s nekiek az óramulasztás följegyeztetik; továbbá több tanoncznak kiképeztetése koczkáztatva van, miután könyvvel és tanszerekkel nem birnak, mert ilyet a mester vagy főnök venni vonakodik.

Végre arról is meggyőződtek, hogy számtalan tanonez ez ideig még az iskolába egyáltalán beiratkozva nincsen.

Miután az ipartörvény végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet értelmében azon tanonez, ki egy evben 20 tanórát elmulaszt, fel nem szabaditható, s egy évi ismétlésre utasittatik, miáltal önhibáján kivül sujtatik a törvény szigora által, másrészt azonban ily esetben a mester vagy főnök az 1884. évi XVII. t. cz. 157. §. a) pontja értelmében 20 frttól 200 frtig terjedő birsággal büntettetik: figyelmeztetnek a tanonczot tartó helybeli iparosok és kereskedők, miszerint tanonczaikat az ipar — illetve kereskedő iskolába, amennyiben még nem tették volna, haladéktalanul beirattassák, a beiratkozottakat pedig az iskolába kellő időben bocsássák el, nehogy a törvény fenthivatkozott szigorának alkalmazását vonják magukra, illetve tanonczaikra. A tankönyvek és szerelvények ki által leendő beszerzési költségeinek kérdését czélszerünek mutatkozik a későbbi perlekedések megelőzése czéljából a tanszerződés megkötése alkalmával eldönteni és a feltételi pontok közé felvenni.

Megemlitendő még, hogy kereskedőtanonez csak az lehet, ki életkora 12. évét betölté s 6 elemi osztály sikeres bevégzését okmányokkal igazolni képes.

Arad szab. kir. város kapit. hivatala, mint J. foku iparhatóság 1886. april 13.

Urbányi,
főkapitány,
iparhatósági főnök.

Spitzer Jakab és Fia

posztó-, gyapjuszövet-, vászon- és szőnyeg-kereskedése Aradon,

ajánlja a tavaszi évadra

ujonnan és dusan felszerelt raktárát,

legjobb minőségü és legdivatosabb

bürnni, angol és francozia

férfi-ruha szövetek,

gráczi Cheviot és Stajer

nyári lodennokban,

továbbá mindennemü **peruvienne, dosking, posztó és tüffelekben,** a legolcsóbb árak számitása mellett.

Öltönyök elkészitése, kivánatra a legjobb munkaerők által és minden ár mellett elvállaltatnak.

Nagy raktár futó- és egyéb szőnyegekben.

Nyomtatja és kiadja a „Széchenyi irodalmi intézet“ Aradon.